

ВІДГУК
офіційного опонента
кандидата педагогічних наук, доцента
Барановської Ірини Георгіївни
на дисертаційне дослідження **Го Яньжань**
на тему «Формування педагогічно-інтерпретаційної майстерності
майбутніх викладачів вокалу»,
подане на здобуття наукового ступеня доктора філософії
в галузі знань 01 – Освіта/Педагогіка
за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

1. Актуальність теми дисертаційної роботи Го Яньжань полягає в тому, що вона порушує

Одним із пріоритетних завдань сучасної музично-педагогічної освіти стає підготовка генерації фахівців (викладачів вокалу), майстрів своєї справи, які, з одного боку, мають високу професійну, мистецько-педагогічну компетентність, інноваційне мислення, здатні глибоко осягнути, сформулювати, інтерпретувати особливості художньо-образного сенсу музичного твору з погляду його сприйняття та виконавства, орієнтуються на сучасні технології, готові усвідомлено виконувати місію носіїв культури та освіти; з іншого – здатних, на основі поєднання загальнолюдських, культурних, професійних цінностей до творчого пошуку та реалізації власного способу викладання та навчання вокалу, реально оцінювати свої можливості та нести відповідальність за результати своєї праці. В контексті окреслених завдань, обрана Го Яньжань тема дисертаційного дослідження «Формування педагогічно-інтерпретаційної майстерності майбутніх викладачів вокалу» без сумніву є актуальною та вартісною.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

На користь актуальності досліджуваної проблеми свідчить те, що дисертаційне дослідження входить до тематичного плану науково-дослідних робіт Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» та є складником наукової теми кафедри музичного мистецтва і хореографії факультету музичної та хореографічної освіти «Теорія і методика підготовки майбутніх фахівців мистецького та мистецько-педагогічного профілю в контексті соціокультурної парадигми (реєстраційний номер 0120U002017).

Темі дисертаційного дослідження затверджено на засіданні вченої ради Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського (від 27.06.2019 р., протокол № 11).

3. Наукова новизна та практична значущість одержаних результатів

Найвагомішими науковими здобутками дисертаційного дослідження Го Яньжань вважаємо те, що автором *вперше*: визначено сутність поняття «педагогічно-інтерпретаційна майстерність майбутніх викладачів вокалу» та його структуру в єдності мотиваційно-персоналізованого, художньо-гностичного, виконавсько-інтерпретаційного та герменевтично-педагогічного компонентів, обґрунтовано доцільність формування досліджуваного феномену на засадах семіотично-герменевтичного, компаративно-стильового, суб'єктно-комунікативного, особистісно-творчого наукових підходів; визначено педагогічні принципи: активізації особистісно-професійної та художньо-ціннісної рефлексії, впровадження художньо-аттрактивного стилю діалогічного спілкування; координації й інтеграції знань і вмій, здобутих у процесі актуалізації раніше набутого освітнього досвіду та засвоєння змісту дисциплін навчального плану, персоніфікованого проникнення в художній задум автора твору; художньо-педагогічної толерантності; психологічної підтримки інтерпретаційно-методичної ініціативи майбутніх викладачів вокалу; активізації художньо-асоціативної уяви й педагогічного артистизму здобувачів.

Го Яньжань *вперше* обґрунтовано педагогічні умови формування в майбутніх викладачів вокалу педагогічно-інтерпретаційної майстерності: спонукання на реалізацію соціокультурної місії майбутньої професійної діяльності та її здійснення на засадах актуалізації особистого покликання; надання інноваційного імпульсу контенту вокально-фахових дисциплін шляхом упровадження ефективних сучасних методів і технологій; набуття досвіду створення й реалізації інтерпретаційної моделі вокальних творів та її екстраполяції на вокально-педагогічну практику.

Здобувачем уточнено сутність низки родових понять, які мають спільну субстанціальну основу з феноменом педагогічно-інтерпретаційної майстерності, а саме: інтерпретація, виконавська інтерпретація, інтерпретація художніх творів, педагогічна інтерпретація; майстерність, вокально-виконавська, вокально-педагогічна майстерність; удосконалено методика підготовки майбутніх викладачів вокалу до педагогічно-інтерпретаційної діяльності.

Зазначимо, що методика формування в майбутніх викладачів вокалу педагогічної майстерності набула подальшого розвитку. Пропонована методика може застосуватися в умовах підвищення кваліфікації фахівців даного профілю й у процесі професійного самовдосконалення майбутніх викладачів вокалу.

4. Повнота викладу матеріалу дисертації в публікаціях

Основні теоретичні положення та отримані результати дослідження висвітлено в 8 публікаціях, з яких 3 статті у наукових фахових виданнях України, одна з них у співавторстві, 5 – апробаційного характеру, з яких 3 у співавторстві. Публікації повно та ґрунтовно висвітлюють матеріали дисертаційної роботи. В працях, написаних у співавторстві, чітко визначено

особистий внесок здобувача.

Основні наукові положення дисертації та результати проведених досліджень пройшли належну апробацію на науково-практичних конференціях різного рівня.

5. Ступінь обґрунтованості наукових положень

Ознайомлення з текстом дисертації Го Яньжань дає підстави відзначити високий ступінь обґрунтованості й достовірності наукових положень, висновків та результатів дослідження, що подані логічно та послідовно. Варто вказати на глибину методологічної, полікультурної, мистецтвознавчої теоретичної бази дослідження, її міждисциплінарний характер, що визначається пошуком характеристичних ознак феномену «педагогічно-інтерпретаційна майстерність» з погляду філософії, психології, педагогіки, мистецтва.

В роботі гармонійно поєднано результати теоретичного дослідження та практичного (педагогічного та власного виконавського) досвіду, застосування комплексу теоретичних, емпіричних, статистичних методів дослідження, що підтверджують достовірність результатів та висновків.

Науковий апарат дослідження сформульовано чітко та коректно. Відповідає критеріям наукової новизни ключове поняття дослідження «формування педагогічно-інтерпретаційної майстерності», обґрунтовані принципи та розроблені педагогічні умови, оскільки в науково-педагогічній теорії та методиці навчання музичного мистецтва вони чітко не визначені.

Робота чітко структурована. Логіка розгортання дослідницького пошуку переконлива: від розгляду теоретико-методологічних засад дослідження, обґрунтування дефініції «педагогічно-інтерпретаційна майстерність» дослідник приходить до визначення методології формування такої майстерності. З цією метою Го Яньжань на концептуально-методологічному рівні підкреслює доцільність семіотико-герменевтичного, компаративно-стильового, суб'єктивно-комунікативного, особистісно-творчого підходів та обґрунтовує авторську методику формування педагогічно-інтерпретаційної майстерності майбутніх викладачів вокалу, ефективність якої доводить експериментально.

Відповідно до мети дослідження, що полягає в теоретичному обґрунтуванні, розробці та експериментальній перевірці методики формування в майбутніх викладачів вокалу педагогічно-інтерпретаційної майстерності в процесі здобуття вищої освіти, здобувачем сформульовано п'ять завдань дослідження. Окреслені завдання реалізуються послідовно протягом всього дослідження.

Розв'язанню першого та другого завдань присвячено перший розділ дисертації «Теоретичні засади формування педагогічно-інтерпретаційної майстерності майбутніх викладачів вокалу». Го Яньжань досліджує сутність понять «інтерпретація», «музична інтерпретація» та педагогічно-інтерпретаційна майстерність» на основі аналізу широкого кола наукових праць вітчизняних та зарубіжних вчених з філософії, психології, педагогіки, музичного мистецтва. Дослідник доводить, що феномен інтерпретації -

«важливий атрибут людського сприйняття, засвоєння та творчого перероблення інформації, яку людина отримує стохастично або цілеспрямовано» (п.1.1). Разом з тим автор роботи вказує на «своєрідність інтерпретації творів музичного мистецтва, що зумовлена його плинною, аудіально-хвильовою, дистанційною природою, складною системою організації музичної мови та її втіленням у музично-інтонаційному матеріалі, а також потребою в «посередництві» виконавця між автором і слухачами (п.1.1). Це, за словами Го Яньжань, «зумовлює необхідність «розкодовування» виконавцем його художнього сенсу і залишає йому простір для варійованого інтонування нотного тексту й засобів виконавської виразності, уможливлуючи надання різноманіття відтінків його тлумаченню» (с.189).

Заслуговує на схвалення виявлення Го Яньжань сутності поняття «педагогічно-інтерпретаційна майстерність» на основі аналізу двох груп споріднених понять (інтерпретація, художня інтерпретація, музична інтерпретація, інтерпретація художньо-образного змісту творів вокального жанру та майстерність, педагогічна майстерність та виконавська майстерність викладача вокалу) та дослідження її як «цілісної інтегративної властивості, утвореної на засадах глибокого засвоєння й інтеграції фахових знань, опанування виконавських і педагогічно-вербальних інтерпретаційних умінь і набуття відповідних особистісних властивостей, зокрема – гнучкості мислення, активного творчого уявлення, готовності до постійного професійного самовдосконалення, що в сукупності закладає підґрунтя здатності переконливо й натхненно транслювати учням власну версію трактування художнього сенсу музичних творів і спонукати до їх поглибленого всебічного аналізу й самостійної інтерпретації вокального репертуару» (с. 4, с.54).

Без сумніву позитивним є визначення дисертантом структурних компонентів (мотиваційно-персоналізованого, художньо-гностичного, виконавсько-інтерпретаційного, педагогічно-інтерпретаційної майстерності майбутніх викладачів вокалу з урахуванням специфіки музичного мистецтва, художньо-синтетичної природи та різноманіття стильових та інтонаційно-структурних особливостей вокального репертуару та особливостей вокально-педагогічної діяльності).

Відзначимо наукову цінність другого розділу дисертації, де Го Яньжань висвітлює розв'язання третього завдання дослідження. Здобувач всебічно, на методологічному та науково-педагогічному підґрунті здобутків у галузі мистецько-педагогічної освіти та власного виконавського досвіду, обґрунтовує доцільність застосування наукових підходів (семіотично-герменевтичного, компаративно-стильового, суб'єктно-комунікативного, особистісно-творчого), принципів (активізації особистісно-професійної та художньо-ціннісної рефлексії; упровадження стилю педагогічного спілкування; координації та інтеграції знань і вмінь, здобутих у процесі актуалізації раніше набутого освітнього досвіду та засвоєння змісту дисциплін навчального плану; персоналізованого проникнення в художній задум автора твору; художньо-педагогічної толерантності; психологічної підтримки інтерпретаційно-

методичної ініціативи майбутніх викладачів вокалу; активізації художньо-асоціативної уяви й педагогічного артистизму здобувачів) задля розбудови авторської методики формування педагогічно-інтерпретаційної майстерності майбутніх викладачів вокалу. Особливо актуальними в умовах сьогодення відзначаємо принципи художньо-педагогічної толерантності (88-89); психологічної підтримки інтерпретаційно-методичної ініціативи майбутніх викладачів вокалу, що акцентують увагу на гостроті потреби підготовки нової генерації викладачів.

Обґрунтовані педагогічні умови (спонукання до реалізації соціокультурної місії майбутньої професійної діяльності та її здійснення на засадах актуалізації особистого покликання; надання інноваційного імпульсу контенту вокально-фахових дисциплін шляхом упровадження ефективних сучасних методів і технологій; набуття досвіду створення й реалізації інтерпретаційної моделі вокальних творів та її екстраполяції на вокально-педагогічну практику), що склали основу авторської методики, віддзеркалюють потреби (протириччя) сучасної мистецько-педагогічної освіти в підготовці високопрофесійних викладачів вокалу, здатних до творчої, пошуково-інноваційної діяльності.

Логічним завершенням дисертаційного дослідження став третій розділ, що висвітлює перебіг дослідно-експериментальної роботи з формування в майбутніх викладачів вокалу педагогічно-інтерпретаційної майстерності (четверте та п'яте завдання дослідження).

Відзначимо дослідницьку компетентність дисертанта на етапі розробки діагностичного апарату дослідження задля виявлення рівнів сформованості в майбутніх викладачів вокалу педагогічно-інтерпретаційної майстерності. До кожного компоненту педагогічно-інтерпретаційної майстерності визначено відповідні критерії (мобілізаційно-особистісний, пізнавально-рефлексивний, індивідуально-стильовий, вербально-комунікативний), показники, сформульовано ознаки їх прояву, виважено обрано діагностичні методи, вироблено механізми кількісних ознак стану сформованості досліджуваного феномену, що дозволило Го Яньжань виявити чотири рівні (індивідуально-творчий, інтерпретаційно-самостійний, наслідувально-репродуктивний, початково-інфальтивний) та встановити недоліки (прогалини) в знаннях та вміннях здобувачів.

Варто відмітити чітко організовану практичну роботу, що послідовно здійснювалась на ціннісно-орієнтаційному, освітньо-інтегративному, герменевтично-педагогічному етапах. Доведення статистичної розбіжності за всіма критеріями наприкінці формувального етапу експерименту підтвердило, що запропонована методика формування педагогічно-інтерпретаційної майстерності майбутніх викладачів вокалу є ефективною в нових соціокультурних умовах. Отримані здобувачем результати свідчать про доцільність її впровадження в практику підготовки та самовдосконалення майбутніх викладачів вокалу, застосування в умовах підвищення кваліфікації фахівців даного профілю.

Загальні висновки висвітлюють результати, поставлених Го Яньжань завдань. Зміст дисертації доповнюють додатки.

6. Оцінка змісту й оформлення дисертації

Відмітимо, що дисертаційна робота Го Яньжань добре структурована, цілісна, самостійна, завершена праця, що пройшла належну апробацію та відповідає встановленим вимогам щодо оформлення. Стиль викладу в ній наукових положень, матеріалів досліджень, висновків зрозумілий та доступний для сприйняття.

7. Дискусійні положення та зауваження до дисертації

Позитивно оцінюючи результати, представленої Го Яньжань дисертаційної роботи, хочемо висловити деякі зауваження та побажання, що мають дискусійний характер:

1. В теоретичній частині дослідження представлено прийоми стильової та образно-емоційної атрибуції художнього тексту натомість в опису експериментальної роботи його реалізація не знайшла свого відображення.

2. У висновках до першого підрозділу другого розділу помилково наведено педагогічні умови формування вокально-педагогічної майстерності здобувачів хоча їх обґрунтування наведено тільки в наступному другому підрозділі цієї частини роботи.

3. Наприкінці розділу 2 (рис 2.1.) представлена модель методики формування педагогічно-інтерпретаційної майстерності майбутніх викладачів вокалу. Модель містить презентацію етапів запровадження педагогічних умов та методів, демонструє критерії та рівні сформованості педагогічно-інтерпретаційної майстерності. Однак їх обґрунтування дисертант подає у розділі 3.

4. У розділі 2 п. 2.2 представлено обґрунтування актуальних педагогічних умов, зокрема перша педагогічна умова - спонукання до реалізації соціокультурної місії майбутньої професійної діяльності та її здійснення на засадах актуалізації особистого покликання (с.104-107); друга педагогічна умова - надання інноваційного імпульсу контенту вокально-фахових дисциплін шляхом упровадження ефективних сучасних методів і технологій (с.107-108). У п. 3.2. ви представляєте та описуєте перебіг та результати їх впровадження. Однак на сторінках роботи не висвітлено: чи були складності в процесі їх запровадження?

5. На сторінках роботи подано велику кількість інноваційних діагностичних методів, тестових завдань, різноманітних цікавих завдань творчого характеру на розширення фахових знань, формування інтерпретаційних умінь, розроблені алгоритми та описові рекомендації щодо їх виконання. Варто було б видати навчально-методичний посібник чи методичні рекомендації, щоб ширше презентувати напрацьований дослідником цінний методичний інструментарій.

8. Загальний висновок

Враховуючи актуальність дослідженої проблеми, наукову новизну положень дисертаційної роботи, обґрунтованість, достовірність, теоретичну та практичну значущість отриманих результатів, можна вважати, що дисертація Го Яньжань на тему «Формування педагогічно-інтерпретаційної майстерності майбутніх викладачів вокалу» має завершений, цілісний, авторський характер і відповідає чинним вимогам п. п. 6, 7, 8, 11 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її автор, Го Яньжань заслуговує на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Офіційний опонент –

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри мистецтв та дисциплін
дошкільної та початкової освіти

Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

І.Г. Барановська

